

Rok 1961.

Po novém roce mívá zima, málo sněhu. Kolem 12. I. přituhlo, kol 18. až 15° mraku, 24. napadlo trochu sněhu. 9. a 10. února taje, prší, koncem měsíce sucho, cesty vysychají. 7.-11. III. noční mraky, ve dne až 15°C tepla. Kolem 8. se už připravuje půda, 10. se začíná set. 12.-14. III. přehánky, 18. bouřka, pak ochlazení. 21.-23. III. padal sníh, který tál. Dne 5. IV. silné oteplení, 6. až 20°C; to už byly kasety jařiny, směsky a lůstěny. Dne 8. bouřka s deštěm a 9. mráz, ochlazení. Po 14. IV. kas teplo, rozkvětaji třesně. 20. IV. je kasetá cukrovka a krmná řepa, sázejí se brambory. Je teplo, sucho. 27.-30. slabé deště. V květnu občas drobně prší, ochladilo se, 15. mrázik. 12. V. se dosazely brambory a už se pracovalo na řepě a máku. 20. V. oteplení a 22. dešt, kterého je třeba. Dne 26. je vyjednocen mák, ale 15 ha cukrovky dosud není zabráno. Zvou se všichni na pomoc. Luší se rojteska. 28.-29. prší. Kávka se na plevel v ječmeni a řepě. Dne 2. VI. prosekávají cukrovku řáci z vyšších tříd - ještě není všechna zastoupena. Secou se luka a už se vozi suchá rojteska.

Od 3. do 13. VI. deštivé období, bouřky a lijáky. Ve dnech 5. a 7. přival vody od Lavičné udělal škody v N. Dvoře. Udnášel půdu z polí a zanesl nižší polohy. Voda vnikla i do obytných místností v č. 16, 18, do sklepů v č. 13, 14, 19, odnesla plot v č. 9. Na Florních lukách voda přitékající od Uhřic poplavila posečenou travu.

Dne 19. VI. ještě nejsou zabrány asi 3 ha cukrovky. Ře-

Počasí

a

na zarůsta. M. V. vyzval písemně řadu občanů, aby pomohli; a přidělil jim menší výměru; 21. VI. obecní rozhlas znovu volá všechy na řepu.

Je teplo, vozi se seno. Dne 18. VI. přišel na pomoc patro-
nátní návod, Hledva z Mar. Tříbové. S domácími pracov-
níky skopkovali skoro 40 ha luk. 23. VI. bylo už svezeno
seno asi z 20 ha, 25. VI. byla všechna luka posečena (asi 86 ha).

Družstvo má pilno. Jednoti a skopává řepu, suší
seno, proorává brambory, tahá ohniči v bramborech,
(pod nádražím a od pošůčka k biskupským hranicím)
tahá třesně a sklízí jahody, mlátí krmíu.

polní

Počátkem července seno zhruba svezeno. Trávy bylo
dost. Později požatá dobře uschla.

Část z řepy, kterou měli na starosti záci (zemědělské
školy v Jevíčku a Z. S. v Jaroměřicích) dodělávali v práz-
dnicích družstevníci.

Je teplo, blízko 30°C. Znový plán byl v hrubých ry-
sech vyložen ve výkladní skříni obchodu s potraviná-
mi. Kresbami jej doplnil uč. Hartl.

Dne 4. VII. večer bouřka a ochlazení. Okrasné menší
deště a chladno do konce července.

práce

Počíná se žít zimní ječmen, 10. VII. se mlátí. V týdnu
po 16. VII. sklízena kombajnem řepka. 25. VII. počaly ostat-
ní žně. Počátkem srpna oteplení, ale od 8. do 20. poměrně
chladno a občas deště. Přesto práce pokračovala. Dne 2. VIII.
se počalo mlátit u č. 79 (soukromým zemědělcům); ta-
ke družstvo od počátku srpna mlátí ve dvoře i na Ujez-
dě. Znové stroje měly často poruchy. Pracovníci se svolá-
vali většinou obecním rozhlasem. Ve školní kuchyni (prá-
vě byla po opravě) se od 8. do 20. VIII. vařily družstevnické
obědy, až 140 denně.

16. VIII. byla zaseta řepka, 24. dodáno obilí. Dne 26. VIII.
se oteplilo a žně v podstatě končily. Dne 27. byly dožín-
ky na Kalvari - o 3. hod. odpoledne program (druž-

stevní klub a patroni), více pak tanec.

To už se žaly otavy – do 6. IX. bylo pěkně. Kromě menších deštů 7., 14., 26. pohoda vytrvala až do 8. X.; ve dnech 16.-17. IX. bylo kol 25°C. Dne 11. IX. se sklidily naplně brambory, 22. IX. byla hotová kukuričná siláž. 24. IX. skončily zhruba otavy a 5. X. brambory, a počalo se s cukrovou řepou. 13. X. je většina cukrovky okroužena; nestací ji odvážet, proto zdržují i vyorávání. Řepa se vozí i v neděli. Je sucho, už se těžko pře. 14. X. mráz, 18.-21. prší, pak zas teplo. 5. XI. padal sníh, 6. dešt. Lukrovka už byla odvezena.

Kolem 20. XI. mrázy i ve dne, koncem listopadu obléva, 5. XII. až 14°C, ale pak se ochladilo; kromě oteplení 12. a 21. XII. mrzne až do konce měsíce nejvíce o Vánocích (okolo -20°), kdy byly největší mrázy celé zimy 1961-2. Ke konci roku se zima zmirnila. V celku jaro a léto chladné, podzim teplejší.

Udalosti
ve
světě

Ráda událostí ve světě měla význam pro celý náš stát a týkala i naše občany. Byly to na příklad návštěva československé delegace s prezidentem republiky v Moskvě a Rumunsku, první obletění zeměkoule 12. IV. (Gagarin), zahájení XXII. sjezdu KSČ Sovětského svazu 17. X., nové atomové pokusy, jednání o Německu, o odzbrojení a j.

Místní
nár.

výbor

Místní nár. výbor měl 9 sekcí; průměrná účast 17-18 poslanců, členů 25. Nejčastějším předmětem jednání bylo zemědělství – hlavně z 22 – o postupu polních prací, o dostatku nebo nedostatku píce a jeho příčinách, o dodávkách a p. Často se mluvilo o vodovodě: 26. I. o převzetí vodovodu vodohospodářskou správou, 13. IV. o jeho rozšíření, podobně 11. V.

Starost byla se stavbou školní budovy. Hlavně byl nářek na nedostatek pracovníků. —

Rada M.V., která má 9 členů, měla celkem 23 schůze. Téměř vždy se jednalo o hospodaření v družstvě; dále o finančních záležitostech M.V., o kadrových poměrech, o stížnostech a žádostech občanů, o příjisech nadřazených orgánů. — Občanský výbor v osadě Nový Dvůr utvořen byl počátkem roku. Věnuje se hlavně zemědělské výrobě v družstvě. Členy jeho jsou: Hyselák Jan, Šnásel Vojtěch, Šustrová Antonie a Vašíček Jan.

Rada
M.V.

Dne 26. ledna byla veřejná schůze M.V. Po zprávě řed. Vystavěla o mezinárodní situaci přednesl „Komplexní rozbor“ činnosti místního nář. výboru za uplynulý rok. V rozpravě se Fr. Charvát zmínil o některých nevýhodách nového správního rozdělení — o zrušení pohotovostní lékařské služby v Jevíčku.

Rada M.V. 23. III. se usnesla požádat Geologický průzkum o písemný výsledek šetření o vhodnosti jaroměřické hlíny na cihlářské výrobky. (V pol. za krátkem od Biskupic se vrátilo počátkem dubna r. 1960.) Do konce roku odpověď nedošla. (Podle taj. Langra.)

Lidmila

Během roku pracovaly komise zemědělská, finanční, stavební, pro ochranu veřejného pořádku, bytová a sociální, školská a kulturní, pro služby obyvatelstvu. Zvlášť dobře chodnocena činnost komise finanční a školské.

Komise

Výsledek hospodaření za rok 1960:

		Plán	Skutečnost
Příjmy celkem	Kč	412.200	- 458.889,80
Výdání "	"	432.900	- 467.752,79

Školo-
družství

Vrůst příjmů i výdání způsobily hlavně školní jídelny, kde byl větší počet stravovaných žáků a nově přibyla družina. Byl tu větší příjem o 34.700 Kč a větší výdání o 34.693,60 Kč. Jen kino mělo o 6.400 Kč menší příjem než se předpokládalo. Komplexní rozbor má za to, že na návštěvu kina mají vliv televizory, jichž bylo koncem roku už 96. —

Místní

hospo-
dářství

Místní hospodářství mělo tato odvětví: stolarství, strojířství, zámečnictví, dámské krejčovství, pánské krejčovství a klempířství; v tomto od konce července v č. 101 pracují Fr. Schneider a Jos. Hrbata. Nebyl holič. Snad by byl, kdyby měl být. Celkový příjem s převodem z r. 1960 byl 114.193,66 Kčs, vydání 109.135,83 Kčs. Do místního hospodářství náležel i krobář. (Podle zápisu o schůzích a podle komplexního rozboru činnosti MÚV za r. 1961.)

Seřtání

lidu

K 1. březnu bylo seřtání lidu. Před tím poslanci nár. výboru roznesli seřtačí archy ve svých obvodech. Dne 26. II. byla v kult. domě beseda o vyplňování archů. Bylo na ni málo lidí. Po vyplnění roznesli občané archy na nár. výbor - kdo potřeboval - tomu poradili. Archy zpracovávali hlavně Ing. Dosedla, Jar. Fidler a Fr. Podlehl. Hlavní výsledky: počet obyvatelů 1559, bytů 478. V tom není dům č. 116 (Rejšova vila); jeho obyvatelé jsou hlášeni v Jevíčku a MÚV je do Jaroměře nepočítal.

Volby
soudců

Volby soudců byly 3. prosince v místnosti mateřské školy. O 7. hod. ráno byl krátký proslav v obecním rozhlase. Členi Svazu mládeže a Sokola přišli k volbám kol 8. hod. společně. Do poledne odvolila převážná většina zapsaných voličů.

Voličů zapsaných v seznamu bylo	933
voličů na voličské průkazy	18
celkem	951

K volbě přišli 934 voliči, nepřišlo 17 voličů.

Hlasů dostali: Dr. Olejníček (soudce z povolání) 934, Jerábková Anna č. 321... 933, Janoušková Marie č. 263... 933, Hedrunková Ač. 27... 933, Jarošová Milada č. 230... 932. ~ Předsedou místní volební komise byl Fr. Charvát, okrskové, Fr. Podlehl. Volby byly 2 volební obvody, 1 volební místnost. Přípravy k volbám počaly už 8. října odpoledne. Dele-

gát z okresu přednášel v kult. domě o Německu, Berlíně a uzavření míru. Při té příležitosti byli představeni kandidáti k volbám soudců. Dne 26. XI. odpoledne byla v kult. domě shůžka voličů. Za okres přítomni Lánský a kandidát dr. Olejníček. V přednášce uvedeny různé případy ze soukromí, nejvíce o mládeži, manželství a alkoholismu.

Uplynulo 40 let od založení KSČ. Osłavy počaly 12. května. Večer byl na Kalvarii zapálen oheň, což bylo hlavně dílo pionýrů. 13. května bylo shromáždění pionýrů ve škole. Předseda místní organizace KSČ Frant. Charvát vyložil zákony výzvam komunistické strany. Po kulturních vložkách noví pionýři složili slib. Dne 15. května, v pondělí, byla oslava v kult. domě. Shromáždění zahájil předseda Fr. Charvát. Zvlášt přivítal kandidátského člena Karla Finsterle. Pionýři přednesli zobrazení strany. Slavnostní řečník učitel A. Hruška podal krátkou historii komunistické strany až po naše dny. Shromáždění bylo zakončeno písní práce. (účast 80-90 lidí).

Dne 19. dubna byla před MUV manifestace na podporu Kuby. Schůzi zahájil a ukončil Fr. Charvát. Zástupce Kár. fronty z okresu přečetl projev. Přijata rezoluce, obsahující sympatie k republice Kube a odeslána kubánskému vyvolanectví. (asi 100 účastníků kromě zástva.) Zeměd. družstvo v tu dobu, od 1/2 1 do 1/2 2, zastavilo práci (kromě kravína).

Dne 1. V. v 6. hod. troubila hasičská sirena, a obecní rozhlas pak verele zahrál. Po 8. hod. odesíl průvod na oslavu 1. máje do Jevíčka. V průvodu prapory, transparenty, mládež na ozdobených kolech, staré družstevníci na ozdobených vlečkách. Bylo dost lidí. Při zvam na oslavu 1. máje, dne 23. IV., byli občané výzvami k uklidn obce.

Na konec války a na osvobození vzpomenu bylo 8. V. večer v kult. domě. Schůzi za NF zahájil uč. Borh. Hájnyš. Květnové události z r. 1945 připoměl řed. K. Vystařel. Děti zpívali a recitovali. Byl plný sál. Po oslavě film Lidé jako ty. Ohlášený lampionový průvod se ne-

KSC

Kuba

1. máj

konal - poprechávalo.

VZSR

Blava Ruské říjnové revoluce se konala 5.XI. odpoledne v kult. domě. Projev měl řed. Vystavěl, kulturní plošky provedli pionýři. Při té příležitosti noví pionýři složili slib. —

Práce

stavební

Během roku se prodloužilo kanalizační potrubí na Račanech k č. 247, položilo se potrubí podél silnice u č. 31 a 112. Betonové trouby se dělaly na náusi před č. 42. V polovici května se polévala asfaltem silnice od dolního hostela směrem k Uhlví-
cům, počátkem září se podobně upravovala silnice k Biskupicům. Také se provedl asfaltový potrubí ces-
ty od z. č. 34 přes most k č. 64. Vystavěla se lávka na železných nosicích u č. 53 a upravila cesta k Pile
okolo skaly.

Na přidělených stavebních místech počali sta-
vět nové rodinné domy Knoll František a Knoll
Hynek. Větší opravy byly v č. 147 (Damburský) a v
č. 167 (Mokráš); kromě toho byla v obci řada ji-
ných menších oprav.

Jednot.

zeměd.

družstvo

Výroční valná schůze jednotného zemědělské-
ho družstva byla 14. února odpoledne v hostinci č.
31. Ulenšská schůze 10. III. schválila smlouvu s novým
patronem Hledvou v Mor. Třebové. Na výborové
schůzi 18. IV. oznámil dosavadní předseda Fr. Lázar-
ský, že zůstane předsedou jen do konce dubna.
Na členské schůzi 28. IV. se vzdal předsednictví.
(Příčiny: zdravotní stav - přepracování - rodinné
důvody; podle taj. Langra). Novým předsedou
zvolen Frant. Zoubek, v. 23.

Družstvo mělo půdy: zemědělské orné

dne 1. července 1961	... ha ...	642.25	533.51
" 31. prosince 1961	... "	643.39	535.40

Kromě toho bylo 167 záhumenků (z toho 146 společných)

s výměrou 9203 ha zemědělské půdy, a z toho 7378 ha orné. Lesní půdy mělo družstvo 139 ha. Bylo 209 členů. Stálých pracovníků: 65 mužů, 59 žen. (Podle ročního výkazu.) Během roku se nevyskytla velká snaha k získávání nových členů.

rozvah

Některé údaje z roční rozvahy k 31. XII. 1961:

Aktiva v Kčs.

Základní prostředky	8 529 276
Mladá zvířata ve výkrmu	924 407
Naturální výrobní fondy	723 547
Peněžní prostředky a pohledávky	913 741
Ostatní	320 392
Úhrn aktiv	
Celkem	11 411 283

výsledky

Passiva v Kčs

Opravy k zákl. prostředkům	2 553 760
Nedělitelné fondy	4 933 387
Členské podíly a max úvěry	2 093 018
Naturální výrobní fondy	814 705
Spotřební fondy	125 947
Zdroje provozních prostředků celkem	890 466
Celkem	11 411 283

Peněžní vydání:

Přímé náklady na rostlinnou výrobu	320 985
" " " živočišnou "	173 146
Všeobecné výrobní náklady	476 389
Správní náklady	152 913
Příděl fondům krmiv a osiv	39 000
Odvozy: daně, pojistné a pod.	304 978
Příděl fondům a za pracovní jednotky	1 690 911
Dohromady	3 158 322

hospo-

dárny

Peněžní příjmy:

Tržby z rostlinné výroby	1 142 801
" z živočišné "	1 763 546
Ostatní tržby a služby	142 940
Ostatní příjmy (úroky)	109 035
Dohromady	3 158 322

Plán předpokládal 2,877.374 Kč.
Pracovníci jednotek bylo 68.173. Odměna činila 19.50 Kč
v penězích a 204 Kč v naturáliích.

Počet pracovních jednotek v některých odvětvích:

	Plán	Skutečnost
Rostlinná výroba	30'018	26'147
Živočišná "	25'144	28'143
Obchodování živých zvířat	1'101	1'250
Investiční výstavba	5'294	5'735
opravy traktorů a automobilů	2'550	2'476
Správa a řízení	4'484	3'401

Brigádnických hodin bylo 10.000.

Hektarové výnosy některých plodin v 2:

hktarové

	Plán	Skut.		Plán	Skut.
pšenice jarní	29	37.5	řepka	16	21.5
" jarní	25	19.	mák	10	8.6
žit	23	21.	len stonky	30	40.
ječmen zimní	27	23.	" semeno	4	3.8
ječmen jarní	27	29.1	cukrovka	320	233.
oves	27	33.7	brambory	130	66
hrách jedlý	22	14.4	seno na lukách	60	52.3
bob	22	31.	jahody (na 50a)	-	80.4

výnosy

Hektarové výnosy na polích byly menší než r. 1960, produkce mléka, masa a vajec znatelně větší.

Družstvo má mnoho ovocných stromů. Jejich počet a sklizeň:

	Počet plodných	Sklizeň q		Počet plodných	Sklizeň q
svestky	460	40	jablone	300	52.2
třešně	110	14	hrušky	40	1.
višně	10	1			

Státní družstvo dodalo:

pšenice	q	989	mléka	l	336 592
řepka	"	782	vaje	kus	79 566
ječmene	"	1 012	masa hovězího	q	555
ovsa	"	200	" vepřového	"	417
bramborů	"	2 167	drůbeže	"	17

dodávky

Ze záhumenků dodáno průmyslníkem družstva 58.518 l mléka, 72.243 vajec a 39.3 g skotu živé váhy. V říjnu se družstvo zavázalo dodat o 50 g vepřového masa víc na počest XXII. sjezdu KSJ Sovětského svazu.

Družstvo v dočlávkách našlo dle plánu 48.000 vajec, 400 g bramborů a 17 vagonů cukrovky. Ostatní dodávky splnilo, nebo i překročilo. (Hlavně podle ročního výkazu.)

Chov prasat se dařil tentokrát lépe - selata stačila pro vlastní chov a část se i prodala. ~ Během roku družstvo koupilo (na dvakrát) 4.500 kuřat, takže stav slepic byl doplněn. Část kuřat na podzim ještě nesla. Družstvo má pořízeno kurníky, s nimiž, hlavně po žních vyjíždí do pole. ~ Koncem roku byla ještě část dobytka v soukromých domech: nemocná telata v č. 74, nemocné krávy v č. 96, prasata v č. 4 a 80, mladé jalovice v N. Dvoře v č. 7. Během roku nebyl zjištěn nový případ tuberkulózy, takže nákaza je na ústupu. ~ Koncem roku mělo družstvo 469 kusů hovězího (plán 520), z toho 199 krav, 543 prasata (pl. 647), z toho 57 prasnic, 2118 drůbeže (pl. 2196), z toho 2106 slepic. Na záhumencích bylo 46 krav, 133 prasata a 1427 drůbeže. ~ Kolem 20. ledna přijal zootechnik Ludv. Schneider č. 53. Měl na starosti prasata, koně a slepice. Druhý zootechnik, A. Parolek, měl hovězí dobytek. ~

chov

dobytka

Družstvo pěstovalo jahody na 1/2 ha, sklídilo jich 40 g, a nové dosazovalo do 2 1/2 ha. Vyrabovalo rybní různých druhů, asi 1.300 křížů. Dodalo 190 g petržele, 5 vagonů zelí, nějaký salát a karfiol. Tyto kultury jsou na nádvosi v místech a v okolí bývalé Kryštofovy školky, který toto oddělení zemědělské výroby vede. Pročná školka se ruší, školkuje se jen v malém množství.

zahrad

nictví

Družstvo má dále zelinářství na bývalých Přisadnickách (v Dolním Koutě), kde se pěstuje běžná zelenina, přísady (sazenice) a nějaké květiny. (Kde bývalý zahradník Jos. Petrželka.)

Dne 12. dubna jeli družstevníci autobusem do Brna do „Roxmárynu.“ 9. VII. uspořádalo družstvo zájezd na jižní Moravu – do Lednice a k Vranovské přehradě. 15. IX. byl zájezd na brněnský veletrh.

Družstvo dokončilo porodnu pro prasnice na Ujezdě (která se obsadila v srpnu,) stavělo a dokončilo kolny z ocelových konstrukcí u kravína. Ve dvoře novu postavilo zhořelý vepřín. Na podzim 1960 a na jaře 1961 drenovaly se pozemky, po obou stranách Ušobruky od kříže k železniční trati, tj. Trávníky, dolní části Kamenných a Širokých od města. Na pravém boku potoka byl oximý ječmen. Drenážními ryhami, pojížděním vozů a ryhovacími stroji se osev tak poškodil, že byl většinou zasoán.

Patronát Hledvy z Mor. Třebové se projevuje nejvíce pomocí při údržbě. Patronátní závod opravoval instalace, zavedl teplovodní topení v nové porodně prasat ap.

V obci bylo dosud 187 soukromých zemědělců, (z toho většina drobných,) kteří hospodářili na 123 ha zemědělské půdy, z čehož bylo 84 ha orné.

Předepsané dodávky soukromých zemědělců:

	Maso kg	Mléko l	Vejce kusů
Zemědělci s výměrou 0-2 ha	2.829	8.225	28.743
" " 2-10 ha	9.144	29.731	20.796

Zemědělci druhé skupiny (2-10 ha) měli předepsáno 1039 g chlebového obilí, 61 g ječmene a 413 g ostatního obilí. Zemědělci neměli povinné dodávky obilí.* Předepsaná množství byla v podstatě dodána, i když část masa náhradně.

* Rozumí se zemědělci první skupiny, 0-2 ha.

Počet dobytka 31.XII. 1961 u soukromých zemědělců:
skot 44, prasata 89, husy 18, slepice 895, kozy 112.
Koz a kozli v celé obci bylo 359. (Podle údajů M.V.)

Tržba v prodejních jednotách byla okrouhle 6,600.000 Kčs (podle konfl. rozboru). Zdá se, že některé prodejny by potřebovaly větší místnosti. V samoobsluze se tvořily fronty i jiné dny než v sobotu. Zářobování bylo celkem plynulé až na maso. Tu v pátek a v sobotu čekávali lidé dlouho před otevřením prodejny. Jiné dny v týdnu bývalo maso zřídka – nejčastěji jen uzeniny. V březnu byl v prodejně vyvěšen seznam těch, kteří doma zabíjejí. Bylo jim doporučeno, aby 3 měsíce nechodili pro maso. V červenci se návaly v masné prodejně zmenšily. – Během roku a nejvíce na podzim bylo vzácné uhlí. Uhlíské sklady rozvažely jen po 10 g. –

Zářobování

Dne 23. března doporučila rada M.V. jednotě, aby zavičela hostinec na Kalvarii. – Dne 25. V. řádala rada M.V. jednotu, aby se v hostinci č. 31 (u Hloračků) také vařilo, a aby za zavičení hostinec na Kalvarii byl otevřen nový v č. 34 (u Hrudů). – O vaření jednala M.V. i 12. X. a doufal, že se tak stane po změně vedoucího. –

Koncem srpna se průmyslová prodejna přestěhovala do sálu v č. 31. Dosavadní místnosti prodejny se opravovaly. Od počátku roku je zrušena prodejna nábytku, která do té doby byla v č. 31.

Dne 21. V. byla pout'. Jaroměřičtí činitelé byli pro uspořádání poutě, okres nemínil pout' povolit. Do obce přijel zástupce OVV Punčochář, a jednání skončilo dohodou, že pout' bude v obci, nikoliv na Kalvarii. Byla řada stánků jednoty a jiných atrakcí, před č. d. 41 se předváděly obleky, které se mohly ve stánku koupit. Dobrou náladu před polednem pokazil dést a odpoledne byla bouřka. Přesto tržba značná.

Pout'

Koncem roku mělo jednot. st. spořitelny vkladů (s úroky):

vklady volné (012)	1,073.574.81 Kčs
" 3% (013)	537.463.06 "
" vyherm (018)	1,001.980.05 "
" korporaci (020)	38.392.81 "
celkem	<u>2,651.410.73 Kčs.</u>

Spořitelna

Počet knih v lidové knihovně podle oborů a počet výpůjček:

Knihovna

Počet \ Obor:	základní marx- leninismu	státní spole- čenská literat.	přírodověda	zemědělství	technika	přír. naučné	krásná liter.	knihy pro mládež	celkem
výpůjček	96	494	37	88	45	1985	2185	1033	5963
svazků 31.XII.61	110	243	33	151	35	658	1115	320	2665

Během roku přibýly 122 svazky, nebylo nic. Čte-
nařů celkem 156, z toho mládeže 63. Byly čtenářské
besedy pro mládež: 1 o naučné, 1 o krásné literatu-
ře. M.V. věnoval na knihovnu 3.000 Kč; půjčovné
se nevybírá. (Podle knihovníka K. Kytavěla.)

Dvřít.

škola

Dvřítelá základní škola měla po prázdninách
12 tříd a 313 žáků. Bobčky byly u V, VII. a IX. tř.
Z učitelského sboru odešel B. Kulhaneš (propuštěn
19. VI), v prázdninách odešly na jiná pracoviště Zd.
Rovierová, M. Svědová. Nastoupili Petr Převrátil,
El. Prohánková a Marie Trávníčková. Členové
učit. sboru pracují i v jiných institucích - v nář.
výběr, ve vazu mládeže, ve výboru žen, v zeměd. druž-
stvě a v družstevním klubu.

Žáci odpracovali v zeměd. družstvě 6.200 hodin,
zasadili a ošetřovali na Dohnu 22 ha kukuřice,
za což dostali diplom. Posbírali 789 odpadových
hmot, 60 kg léčivých bylin, zasadili 1.660 lesních strom-
ků. - Na škole byly zájmové kroužky: elektrotechnic-
ký (vede M. Petrželka), šití (Anna Lhová), vedařský
(Vinc. Komárek), fotografický (Jiří Navrátil z Úso-
brna) a 2 tělovýchovné. (Podle řed. Kytavěla.)

V červenci se spravovaly místnosti školní ku-
chyně a jídelny - v podlaze, vedle vno snižene, se
vyskytla houba. - Už v dubnu pokračovaly prá-
ce na nové škole. Více pracovníků se scházelo v

sobotu a neděli - někdy už 20. V květnu stavební práce koncem června byla budova zakryta. Pak se pracovalo uvnitř. Stavbu vedl Fr. Charvát do léta, a pak Fr. Červinek o. 77. Občané odpracovali 1800 hodin, což je slabých 50% zapsaných.

Družina měla 2 oddělení. Zapsáno bylo 90 žáků, průměrná návštěva 70. (Podle řed. K. Hyšpěla.)

Ve škole mateřské bylo zapsáno 75 dětí, chodilo kolem 68. Učitelství bylo bez zmeškaných. Během roku se zlepšilo vybavení školy předmětem. (Podle řed. A. Fojtkové.)

V Jevíčku, před prázdninami maturovali Jarošová Libuše, Kouřilová Helena, Kříklová Kamila, Parolková Hana, Schneiderová Zdenka, Vykydalová M., Mrva Jarosl. a Vašíček František (z N. Dvora).

Družstevní klub organizuje kulturní činnost v obci, i když je ~~st~~ zřízením Jednotného zeměd. družstva. V sezóně 1960-1 uspořádal běh lidové akademie na téma Náboženství a dnešek. ~ Ž kroužky zřízených při klubu pracují agitací a propagační, který vydává pravidelně nástěnné noviny; rozhlasový klasi týdně v pátek (ve zních častěji); dramaturgický sebral 2 divadla. Místní noviny nevyhazely. Těžko se opatroval materiál, a výsledek - úprava - neodpovídal vynaložené práci. (Podle M. Hradim.)

Divadla:

28. I. Stoaneseu: Sestka z mravů.

29. IV. odpoledne a 30. IV. večer: Dietl: Moje teta, tvoje teta.

Přednášky a pod.:

27. I. ve škole: primář dr. Chrner, přednáška pro ženy.

24. III. v kult. domě: dr. Jasek o biologických zbraních (v kursu CO).

5. XII. Beseda s Fr. Laštůvkou z Ušobruha, účastníkům zájezdu do Sovětského svazu.

13. XII. začala družstevní škola práce; přednášeli profesori ze zemědělsko-technické školy v Mor. Třebové.

Družina

Škola
mateřská

Matu-
ranti

Družst.
klub

Divadla

1961.

Zábavy

Plesy a pod.:

14. I. Ples SČM na Kalvarii.

4. II. Ples rodičovského sdružení na Kalvarii.

20. V. večer a 21. odpoledne poutová taneční zábava na Kalvarii, dobře navštívená.

1. VII. na novém sokolském hřišti letní karneval.

8. VIII. Sokol v Jevíčku pořádal taneční zábavu na hřišti u nádraží.

11. XI. Fotbalový oddíl Sokola pořádal taneční zábavu na Kalvarii.

Sál

Od léta nebyl v obci jiný vhodný sál kromě sálu na Kalvarii. Po zavření hostince měl být v této budově sklad léčiv. Bylo by ovšem zapotřebí stavebních úprav. Rada MNV dne 15. VI. státní vyřazení budovy nerouhlavila. Ale koncem roku se už na kopec vozil stavební materiál.

Dne 28. XII. 1961 byl MNV informován o jednání s Jednotou o stavbě nových objektů a potřebě kulturního domu.

Matrika

Během roku se narodilo 21 dětí, (většinou v nemocnici,) a to 14 chlapců a 7 děvčát. Během roku byly na MNV čtyřikrát vítány malé děti do života (celkem 24 děti). Umřelo 16 osob. - Bylo 7 svateb a 1 sňatek (10. XII.; Seidl Frant. a Růžena).

Sbor
pro
občanské
záležitosti

Při obřadech účinkují členové sboru pro občanské záležitosti, J. Flaviger (na harmonium) a Vlad. Hradíra (na housle), kterého někdy zastupuje Jiří Váguer. (Podle matrikárky Z. Osličlé.) - Dne 28. V. byly patnáctiletým slavnostně odevzdány občanské legitimace.

ČČM

Místní skupina Československého červeného kříže pokračovala úspěšně ve své činnosti. Kromě zdravotnických přednášek poskytla první pomoc ve 105 pří-

padech. Získala 48 dárců krve. Pomáhala zeměd. družstevu při pílných pracích. Celkem věnovaly členky činnosti ve skupině přes 8.000 hodin. - Dne 23. III. počal ve škole kurs PZO. (Podle „komplexního rozboru“.)

Československý svaz mládeže má v Jaroměřicích 18 členů. Vzáří byl zvolen novým předsedou učitel Petr Převrátil a jednatelkou Marta Charvátová. Z jara pořádali několikrát v neděli odpoledne čaje s tancem v promě, patř. č. 34. (u Hruclů). Na podzim uspořádali pro pionýry, nad nimiž mají patronát, lehkooletický čtyřboj a v zimě závod branné zdatnosti - PZBZ. Hrál divadlo „Šťuka z mravů“. Členi se scházejí v místnosti požárníků. - Závatky pro r. 1961 byly: 50 hod. v akci Z, a 150 hodin pro JZD. (Podle zápisů o schůzích a podle sdělení předsedu.)

Svaz
mládeže

Základní organizace Svazarmu zvýšila činnost. Dne 19. III. uspořádala spolu s lidovými myslivci u hájenky Na mašině střelbu na asfaltové holuby; převahu měl Svazarm. V květnu byla na Kalvarii jízda ručností na motorových vozidlech. Organizace pomáhala zeměd. družstevu. Má 20 členů, předsedou je A. Koutný č. 102.

Svazarm

Výbor žen má kolem 25 členek. Schází se měsíčně poslední pátek. Věnoval se pomoci při plnění dodávek mléka, vajec; od chovatelů, kteří neměli předsánu dodávku, získal závatky na dodání 2.000 vajec. Všímal si hygieny školní jídelny a školního stravování (spolu s CSČK). Uspořádal zdravotnickou besedu a dne 12. března oslavu Mezinárodního dne žen v kult. domě. Hlavním požadavkem byl mír; účinkovali žáci ze škol. - Výbor se účastnil jarního níklidu obce a během roku různých oslav a manifestací. (Dle kompl. rozb.)

Výbor
žen

Na výborové schůzi jednoty Sokol dne 18. XII. 1960, která následovala po členské schůzi, zvoleni byli noví

funkcionáři. Předseda Ant. Hloušek, místopředseda V. Paříl, jednatelka Jiřina Soukalová, propag. pracovník Fr. Busina, hospodář Jos. Vaagner, sportovní prac. Fr. Šafář, náčelník Ota Klouda, náčelnice Helena Říhová a další. Výbor konal 9 schůzí.

Koncem r. 1960 obsadilo tělocvičnu místní JZD pro pracovníky meliorací proti vůli jednoty, která pak protestovala a psala na OV KSC, OV ČSTV, MUV, JZD. Místnosti byly pak po čase uvolněny, i když odpovědi nepřišly. — V květnu chtěla jednota opravovat tělocvičnu a v srpnu začít stavět kabiny. Už zvolala členy na práci, ale v obou případech k práci nedošlo. Jednota dostala od okresního výboru těl. výchovy 20.000 Kčs na opravu tělocvičny; byl za koupen stavební materiál.

Pracovaly 2 oddíly. V základní tělesné výchově cvičily ženy a dorost, mění žáci. Oddíl kopané hrál v okresním přeboru — na jare byl 8. a na podzim 9. Družstvo dorostu kopané bylo na jare 6. a na podzim 7. — Jiné oddíly nepracovaly.

Upravovalo se ještě hřiště — stavěl plot. První zápas na novém hřišti na Ústředních se hrál 9. IV. s Lerekvicí. — 18. VI. bylo na hřišti sportovní odpoledne k Mezinárodnímu dni dětí. Vystoupilo šestnáct mateřské a devítileté školy v žertových závodcích a hrách. Odměnou byly hlavně sladkosti. 8. X. bylo na hřišti vystoupení pionýrů. (Podle zápisu a sdělení jednatelky.)

Základní organizace Lékárst. ovocnářského a zahradkářského svazu měla 39 členů. Pro členy pořádala 2 přednášky a instruktáže, opatrovala pro ně různé ~~potřeby~~ potřeby, potřeby ovocných dřevin, semena, sadbu, hnojiva. Má zástupce v MUV a MČ. (Podle K. Hartla.)

Základní včelářská organizace měla 51 členů — 36 z Jaroměřic, 12 z Biskupic a 3 z Březinek. Včelstvo konce m. ro. bylo v Jaroměřicích 145, v Biskupicích 78, v Březinkách 20, celkem 243. Akarínosa zjištěna v Jaroměřicích na 4 včelínech, v Biskupicích na 3. Členi v Jaroměřicích odpracovali 120 hodin hlavně o kůních v JZ, 50 hodin v akci Z. Med nebyl žádný. V létě náhle změny počasí měly letavky, a časté deště bránily snímce medu. (Podle Fidler Jar.)

Místní organ. československého svazu požární ochrany měla 29 členů, většinou starších. Předsedou byl Jan Lhavarát, velitelem Jos. Valenta č. 103, ječmatelem Vl. Lysnek. Koncem roku měli požárníci 2 motorové stříkačky, 1 automobil osobní, 1 nákladní a kolem 1.600 m hadic. (Podle Vl. Lysneka.)

Lidová myslivecká společnost má 14 členů. Na úseku myslivosti (krmec, píče, výsadba stromů) odpracovali 1200 hodin. Pomáhali zeměd. družstevu a při stavbě školy. Dodali výkupnímu závodě bsrnců, 20 koroptví, 50 barantů a 10 kacířů. —

Počátkem února a později byly lékařsky vyšetřeny družstevnice, starší 65 let. Před tím vyšetření byli v Mor. Třebové ošetřovatelé nemocného družstevního dobytka. — 5. prosince a následující dny byli v Jevíčku občané vyšetřeni rentgenem. — V dětské poradně v č. 126 se ordinovalo jednou za 14 dní.

Dne 20. března před 14. hod. hořelo v zeměd. družstvě ve dvoře. V dřevěné boudě, přistavěné k vepřínu, se chýtlo, (patrně od elektrické instalace,) oheň vnikl okénkem do budovy a rychle pod střechu. Když se v obci stehl poplach, po hlášení obecního rozhlasu, střecha už hořela plamenem. Voda v hadicích měla malý tlak. Po příjezdu jevíčských požárníků se voda přecerpávala. Hořela střecha mezi dvěma požárními zdmi asi 30 m dlouhá, něco slámy, udusila se jedna svine, která byla v boudě; ostatní

prasa se podařilo zachránit.

Dne 4. září dopoledne vznikl požár v č. 322 (pod nádražím). Zhořela sláma složená v přízemí a asi 8 m střechy, další střecha byla poškozena; má se za to, že neštěstí způsobily děti.

V pondělí 17. dubna hlásil místní rozhlas, že se pohřešuje sportovní letadlo. Letadlo, které letělo z Jaroměřic, bylo nalezeno v Lavičce. Spadlo 16. IV. Posádka - dva letci, zahynuli (uhořeli).

Dne 1. VIII. 1959 administrátor Fr. Pokorný odešel z jaroměřické fary do Mor. Třebové. Jeho nástupce Jan Knos pobýl v obci jen 4 měsíce. Od 1. XII. 1959 byl ustanoven Adolf Unger, který už administroval farnost biskupickou. Od té doby spravuje obě farnosti. V neděli bývají bohoslužby o 12.8 v Jaroměřicích a o 9. hod. v Biskupicích a večer v Úsobně. Ve školním roce 1961-2 chodilo v Jaroměřicích do vyučování katolického náboženství 30 žáků. Proud poutníků, kteří v procesích navštěvovali poutní místo Kalvarii, v poslední době ustal. Dosud přicházejí poutníci z Tišnova, kteří přijíždějí vlakem jako jednotlivci (na neděli Nanebevstoupení Páně). (Podle P. A. Ungera) - Opoutích sjíždí se do Jaroměřic dosud hodně lidí, méně ovšem z důvodu pobožnosti.

Předpis zemědělské daně na r. 1961 činil pro obec 44.520 Kč. Ze soukromých zemědělců měl nejvíce L. Fojtek č. 19 - 5.100 Kč. (Podle údajů z MNV.)

V létě si nařikali v Nov. Dvoře, že v lesa Lavičce dělají na poli škodu divoká prasata.

Dne 4. srpna zvali se soukromí zemědělci na MNV. Vyměňovali se pozemky, které soukromí zemědělci dosud měli v biskupických hranicích mezi silnicí a potůčkem a v trati Od malého (mezi lukami a železniční trati).

Obec se snažila - domá marně - o výrobu cihelny, která by zpracovávala hojně zásoby cihlářských hlín. Bude snad vhodné zaznamenat vzpomínky asi posledního pamětníka zaniklé jaroměřické cihlářské výroby. František Schneider narodil se r. 1889 v č. 78. V pauske cihelně, která patřila k jaroměřickému velkostatku, pracoval jeho otec Richard Schneider jako cihlář. Jm pomáhal otcovi napřed v prázdninách a pak rok, když mu bylo 15 let.

Lihly se vyráběly ručně. V té době pracovalo v cihelně asi 5 part - v partě obvykle 2 pracovníci; jen Hradíra z č. 102 dělal sám. Parta udělala za den 1.000 až 1.200 cihel - to bez přípravy hlíny. Za tisíc takto vyrobených cihel (bez palení) dostávali asi 80 krejcarů (160K), za týden bývala výplata kolem 5 zlatých (10K podle tehdejší měny). V chladném období roku se nepracovalo.

Hlína na cihly se musela připravit, a dobrá příprava patřila k umění dobrého cihláře. Nakopaná hlína (bylo dobře, byla-li nakopaná už dřív) se motykou poněkud po-
tloukla a přiměřeně polila vodou a ponechala čas, až nabobtná (jakoby kysala), nohama se prošlapala a přehazovala. Lihla vytvořená ve formě dřevěné nebo plechové se vyklápěla na plac, na mramorovou plochu (trochu posypanou pískem), aby vyzchla. Bylo potřeba umět vyklápet, - forma s cihlou musela padnout na zem celou plochou zároveň; cihly musely být pěkně v řadách a blízko sebe. To zvlášť dobře uměl znamenitý cihlář Hradíra. Bylo-li teplo a sucho, po 2 dnech se mohly cihly postavit a za další den skládat do kůlny k dalšímu schnutí. Lihly měly značku H O, asi ještě z doby, kdy jaroměřický velkostatek patřil k pausovské opatovickému. Cihelna měla 2 pece. Stará pec stála poblíž sev. záj. rohu hřbitova, (nyní asi v těch místech vede silnice,) byla bere střechy, měla 1 komoru s 3 česly na přikládání. Nová (na sev. od

hřbitova) měla 4 komory; měla stěchu s komínem. Její stavba se snad docela nepodařila - cihly ze staré pece byly lepší než z nové. Na podzim se na půdě nové pece pěkně sušily švestky. V nové peci se topilo uhlím, pálilo se 3-4 dní, ve staré jenom dřívím, štípkami, oheň se udržoval asi týden; pak se česna rozdila. Muselo se umět přikládat. Rost byl 4-5 m dlouhý, přikládalo se od radu ku předu, štípa se musela šikovně vhodit, aby nevrázila do nastkládaných cihel. Topilo se ve dne i v noci, spávalo se u pece.

V cihelně se vyráběla také křídlice, falcovka a hladká. Falcová se dělala na ručním stroji - hlína se do rádrových forem tlačila pomocí setrvačnosti portočeneho kola. Hladká se formovala pomocí tvářitka, které se potahovalo po křídlici (směrem delšího rozměru). U hladké pracovaly ženy. Hlína na křídlici se mlela ve válcích, které pod kůlnou tahali volí. Na křídlici se bral materiál z hlínku jen do hloubky 2 m. Pod touto vrstvou, uprostřed, byla hlína krátká, zvaná myška, a pod ní naspodu hlína zelená; v té bývalo více kamene opuky než ve vrstvách horních. (Pozn.: jde patrně o uhličitán vápenatý.)

Lihláři bývali přes poledne v cihelně, oběd jim někdo přivázel. Fr. Schneider jako mladý chodil pro sváčinu. Sváčovaly se často škvarky, jitrnice, kdysi byly u Rovnerů (č. 68). Goralka bývala z palírny (č. 31), tam byla silnější. Potřebná voda přitékala do cihelny troubkou - dřevěným vodovodem ze studní od mašiny, který zasoboval také dvůr. (Richard Schneider byl jedním z vodáků, kteří troušku udržovali.) Cihelna vyráběla pro Jaroměřice i pro okolí a dodávala dobré výrobky. Práce byla

v cihelně těžká - ale bývali veselí. -
 Provoz cihelny měl na starosti cihlářský mistr.
 (Sepsáno podle rozhovoru s Františkem Schneiderem ze dne
 20. září 1962.)

Rok 1962.

Od počátku roku trvá mírná zima, v polovici měsíce sněh roztává. Koncem ledna mráz několik stupňů. Od 5. do 20. února občas sněží, někdy táje. Bývaly velké větry. Dne 23. II. přituklo, 24. padal sněh, který kolem 5. III. zase zmizel; střídá se mráz a obleva do 12. III., 13. se mrázy vrátily, 17. a 23. padal sněh, potok znovu zamrzl. Až 28. se oteplilo přes 10°C , ale přehánky bránily jít do pole až do 11. dubna. 12. IV. se počasí lepší. ~~[Dne 14. po dešti vystoupila voda z potoka a to u N. Dvora a v Jareměřicích na pravém břehu pod křižem směřem k Javičce]~~
 17. - 18. se oteplilo a v poli se práce naplno. V polovině 22. - 23. IV. je 20 až 25°C . 27. IV. se ochladilo - a rozkvétají třešně. Družstevníci sázejí brambory a sejí řepu. Dne 2. a 3. května mráziky. 5. V. řepa je zaseta, brambory z polovice zasazeny. Sázejí se většinou za pluhem, ručně.

Počasí

a